

31 ოქტომბერი, ოქტომბერი, 2011 წ. №12 ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თაღის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განები გამოდის 1927 წლიდან

უზრუნველყოფს
თუ არა
სასწავლო
ლიტერატურა
სარისსიან
განათლებას? 83.4

პროპლემა,
რომელიც არა
ჰილევითი,
არამედ
უნივერსიტეტი
უდია
გადაცემას 83.3

როგორ ვეძრძოლოთ პარაზიტულ ტკიპებს?

სოფლის მეურნეობის განვითარების სახელმწიფო როგორად მეცნიერთა ხელმძღვანელობას, რომლებიც სამეცნიერო კვლევებითა და ახლო აღმოჩენებით ცდა- ლობენ ამ დარგში სიახლეების დანერგვას. სწორედ ამ ნიშნით შევარჩიეთ პროექტი, რომელიც საქართველოში მეცნიერებო- ბის განვითარებას შეუძლია ხელს და ფერმერებს პირუტყვის მოვლაში დაეხმარება.

პროექტი გულისხმობს ცხ-
ოველთა პარაზიტული ტკიპ-
ების სანინაზომდებრივ ახალი
გახანგრძლივებული მოქმედე-
ბის პრეპარატის შექმნას, მის
გამოცდას და დადგებით შედე-
გების მიღების შემთხვევაში,
ნარმოებას.

პრეპარატი უკვე შექმნილია
და მას მეცნიერებები „გიორგი
ტრინი“ უწოდებ. ის იაფია, აქეს
ნებიმისადმი გამძლეობა და
უფრო ხანგრძლივი მოხმარე-
ბისაა, ვიდრე მისი უცხოური
ნაღოებები.

83.5 გვარდია

ვახტაგიანი იმანიშვილი:
ის ქვეყნის მართვის დამატებით
განვითარების სამსახურის მიერ
რიცხვით უმნიშვნელობის მიერ
არის მას მეცნიერებები „გიორგი
ტრინი“ უწოდებ. ის იაფია, აქეს
ნებიმისადმი გამძლეობა და
უფრო ხანგრძლივი მოხმარე-
ბისაა, ვიდრე მისი უცხოური
ნაღოებები. 83.13

ვახა-ფშაველა
150 83.7-10

რეაქტორთან პირისპირ

მარინა გარიბალი,
იურიდიული ფაკულტეტის
ასციონული პროფესორი:

— ჩემი, როგორც რომის სა-
მართლის სპეციალისტის თხ-
ოვნაა, რაც შეიძლება მეტი
პირველნებრივ შეაგროვოს
უნივერსიტეტის. შევინცვით
თუ არა ხელს ასეთი უნიკა-
ლური მონოგრაფიებისა და
ინგლისურენოვანი, რუსუ-
ლური, გერმანულენო-
ვანი პირველნებრივის შეძე-
ნაში?

— ამ საეითხოან დაეკვირე-
ბით შემიძლია გითხრათ, რომ ფა-
კულტეტი როცა ადგენს თავის
ბიუჯეტს, იქ უნდა იყოს მითითე-
ბული, რომ მას სჭირდება გარკ-
ველი თანხა პირველნებრივის
შესაძენად, რათა შემდეგ, მომავა-
ლი წლის ბიუჯეტში ეს გაითვალის-
წინო.

გოგი გოგაძე,
სოციალურ და პოლიტიკურ
მეცნიერებათა ფაკულტეტის
საზოგადოებრივი გეოგრაფიის
მიმართულების პროფესორი:

— ფაკულტეტს აქვთ გამოყი-
ფილი 20 000 ლარი ნიგნების
შესაძენად, მაგრამ უკვე 3
წელია უკრ მოხერხდა ბიძლი-
ოთვეის შევსება. არ ხერხდება
ტენდერის ჩატარება, რომელ-
იც გამოვლენდა კომპანიას, რომელიც
უზრუნველყოფდა ნიგნების
შეძენას. რა კეთ-
დება ამ პრობლემის გადასაჭ-
რელად?

— ნიგნების შეძენაც ფაკულ-
ტეტების პრობლემაა, რაც თავად
უნდა მოაგვარონ.

შეკითხვის აეტორის ნათევა-
მიდანაც ჩანს, რომ ფაქტია —

83.3 გვარდია

პროექტი უცხ
ენის სახელის
გასაზღვრებელი

„თუ არ იცი უცხოენა, დასაქმე-
ბის ნაკლები შანის გაცვალა“ — ამ
რეალობას დღიურიდან უსწორე-
ბენ თვალს ის ახალგაზრდები,
რომელიც პროფესიას უმდიდეს
სასწავლებლებში ეუფლებიან და
რომელიც უცხოენი ენის სწავლის
წყვრილი სწორობა პრაგმატიულა
ბიდებიმა გაუძმავრის ალბათ,
ქვეწილით ურიცო არ არის, თუკი
სტუდენტების მოითხოვენ კიდევ
იმაზე უკეთესად სწავლებას, ვიდრე
დღის ასწავლიან და, ამ მხრივ, მათი
აგრძელება ტონიც კი მისაღება.
პასუხად მიღების სახელმწიფო
უნივერსიტეტის მაგალითზე ის
შეიძლება ითქვას, რომ უცხოენების
გაძლიერებული შესხვალის სკოტ-
ბრეზ მუშაობა უკვე დაწყებულია,
თუმცა პრიბლევა ბოლომდე ჯერ არ
მოგარებულია.

83.4 გვარდია

მაგისტრანტთა
და დოკტორანტთა
რაოდენობის
ზრდის
ფანდაცია
თსუ-ში
83.6

როგორი
გაგრძელება
მოპყვეტა
თსუ-სთან
შერცებას?
83.11

ქართული
ფილოლოგია
ჩამოვალის
მინიჭებულები
იყო
83.13

მეორადუმი
გარანტირებული
მოსწავლეთა
აქტიურობა
83.15

საკაცობრივი ფინანსურის ერთობელი განიონები

ვაჟა-ფშაველა (ლუკა რაზიკაველი) ქართველი ხალხის დაუშრეტელ ეროვნული ენერგიის გამომხატველი ხელოვანია. ასე შეაფასა იგი ჯერ კიდევ ილია ჭავჭავაძემ და ასე დანახული ვაჟა ვველა იმ უცხოელის მიერ, ვისაც ადრევი და დღევიც ამ დღი პოტის ლარიარატურული მემკვდეობასთან კონტაქტის ბედნიერება ჰქონია. **XX** საუკუნის დასაწყისშივე გერმანული მწრალი არტურ ლაისტიც შემთხვევით არ უწოდებდა მას „ქართული ხელოვნების სულის განმასახიერებელ გენიოსს“. იმდენად შთამბეჭდავია გენიალური პოეტის სახელის საკაცობრიო რეზონანსი, რომ ნელს იუნესკოს დადგენილებით მსოფლიოში აღინიშნება მისი დაბადებიდან 150 წელი. 53 წელი იცოცხლა ვაჟამ, აქედან 35 წელი ჭეშმარიტი ხელოვნებისათვის ჩინაძობლივია, დაბაძული და აქტიური შემოქმედებითი ცხოვრებით იცხოვდა. ამ ხნის მანძილზე ის ხან გორგასია, ხან თბილისში, თონეთსა და მცირე ხნით ჰეტერდურგში. მაგრამ ვველაზე დოდი დრო, 27 წელი, მან თავის მშობლიურ სოფლში გაატარა, ერთობ მძმე ფიზიკურ შრომისა და ჯაფის პირობებში. ქართული საზოგადოებისაგან არ ყოფილა იგი დიდი ყურადღებით განხილიერებული. მიუხედავად ამისა, პოეტის შემოქმედებით პროცესებზე პრინცუპულად დამაბრკოლებული გავატარა, არ მოუხდენია ცხოვრების ტკიროს სიმძიმეს. მან ამ გარემონტიც შეძლო შეექმნა 37 პოემა, სადაც მთლი სისრულით გამოვლინდა ახალი დროის ამ მართლაც „უდიდესი ეპიკოსის“ (ტ. ტაბიძე) გენიალობა, 400-ზე მეტი ლირიკული ლექსი. კონსტანტინე გამსახურლის სიტყვით, „საგანგებო მონოგრაფიის ლირისია ვაჟას ლორიკა“, იმიტომა, რომ „იგი განსხვავებულია როგორც ქართული, ისე ევროპული ნიმუშებისაგან“. ამ ლექსთაგან 200-ზე მეტს „სიმღერა“ ჰქვადა და, გალაკტიონის თქმისაბრძო, „მათგან გამოვლინა უმაღლესი სული“. მან დაგენტიურია 118 მოთხოვის, რალმებული, კვლავ მოელის თავის მკითხველს“ (ტ. ტაბიძე), 5 პიესა, 140 რიტიკულ-ლიტერატურული და პუბლიცისტური წერილი, სადაც რელიეფურად ჩანს დიდი მგონას ინტელექტუალური სიღრმე და სიფართოვე. ვაჟა თარგმნის მრავალ რუს და უცხოელ მნერლას: მ. ლერმონტოვს, პ. პაინძეს, ფ. შილერს, ლ. ბერნეს ნანარმოებებს და ერთი პირველთაგანი აცნობს ქართველ საზოგადობას ედგარ პოს „შეა ყორიანს“.

ცხადია, ამ უსაზღვროდ უხვ მასალაში ვა-
უამ მეტად მრავალფეროვანი შემოქმედები-
თი ინტერესები გამავალინა, მაგრამ ყოველი
დიდი მწერლის მიმმართ ბურჯოვიდან დფება
მაინც კითხვა: რა თვისებით არის შეჭრილი
თანამედროვე ადამიანის ცხოვრებაში, ან ეს
ეხება მათი შემოქმედების მოტივთა როგორც
ზოგადყაცობრიულ, ისე ეროვნულ ასპექტებს.
და უნდა ითქვას, რომ მოცემულ უმეტხვევაშიც
ვაჟა-ფშაველა ჩვენი ერის დიდი წინასწარმეტყ-
ველი და საკაცობრიო ფიქრთა მპყრობელია.
ადამიანის ფიქრის ერთი „საქებური თვისება“
კი, მისი სიტყვით, „მოვლენათა მიზზის ძიებაა“.
ვაჟაც მაინც ეხლებოდა, ამიტომაც
„მშვენიერის“ იდეალის მგრასანს დალუბდ აქცს
მანადლებლები რეისა და კაცობრიობის წინაშე
მდგარ სასიცოცხლო მოთხოვნილებათა აღქა-
ვაზრების რეალური უნარი. მისთვის, როგორც
პოეტისა და ქართველისათვის, სიცოცხლის სა-
ფუძველი სამშობლო-ჟევენა და მისი სიყვარუ-
ლია... და ის არის სხორცედ ხდიდ კაცობრიობის
სიყვარულისა. მოყვასის სიყვარული, ადამისი
მოდგმის სიყვარული — ესაა ხედვა ფშავის ხევ-
ში შობილი ჭეშმრიტი ქართველისა, რომლის
წარმადგენები იმთავითებებით წარმართული ელე-
მენტი ქრისტიანულს დაუძლევას“. ცოდნა-გა-
ნათლების გაღრმავებას ერთად ხეველი არე
ისე გაფართოება, რომ „ტანჯული სილამაზის
მომდერლად ქცეულა და ლოცვა და დამდგარი
ევედრება განგებას: „სული შენი, ლეში მინასა“,
ოღონდ კი „ღმერთო, სამშობლო მიცოცხლე...“
„ძალიან მიყვარს იესო...“ ვაჟას ეს პოეტური
ფრაზა, მისი შემოქმედებითი მიზანსწრაფვის
საყრდენი, ვითარცა ქართველისა და მსოფლიო
მოქალაქის, იდეოლოგიური კრედოა, რომელ-
შიც ის კვალდეკვალ მაჟვება, მისივე თქმით,
ყოველი დროის „საქართველოს იდეოლოგიას
დიდი ილიას გზას. აქ იძლევა პოეტი ჩვენს
სინამდვილეში ურნმუზიდა უსახურ, „დასელთა“
მაძფრ კრიტიკას, რომლებმაც სახე უცვალეს
ქრისტიანული რწმენისა და კულტურის ნიადაგ-
ზე საუკუნეებით განმტკიცებულ სულიერ ღი-
რებულებებსა და ორიენტაციებს. ვაჟას თქმით,
„დამახინჯებულმა კოსმოპოლიტიზმა“, ახლა
რომ ინტერნაციონალიზმს უწოდებენ, „ქართ-
ველ კაცს აადგინა ხელი თავის პიროვნებაზე,
მოუკლა ეროვნული გრძნობა, დაუშონ ენერგია,
დაუკეტა გზა თვითი ცოცხლის განვითარებასაკენ“, მაგრამ
ეს სორიციელება, „მხოლოდ პატრიოტიზმის,
ნაციონალიზმის მეობებით“, პარტიულ სიჯი-
უტებს“ აყოლილ დაჯგუფებებს „აურ გამააქვთ
აზრი ქვეყნის სსნისა, მისი ნაცელა“, რადგან
„სიბრიუებს აშნებს ნათელი, აშინებს სიმართ-
ლე“. ვაჟა დარწმუნებულად ამტკიცებს, რომ
„თუ ვინებ იტყვის... ყველა ერთ ერთნაირად
მიყვარსო სტყუის, თვალობმაქცობს, ან ჭკუ-
ანაკლულია“, რადგან „პირველყოფლისა, ვისაც

ვაკუ-ციდებულისა ისეთი ტიპის რომანული ხელოვანობა
რომელსაც ღრმად ძრონდა ანონილ-დანონილი
ერისასიცოცხლისუნარიანობის განმსაზღვრელ
ფაქტორები. იგი აღნიშნავდა: „დედა ენა ისეთი
კუთვნილებაა ერისა, რომ თუ იმას დასთმობდე
ერი, სხვა კყელაფერსაც უგულებელყოფს, ტე
რიტორიაზედაც ხელს აიღის“; ვაჟას მრნამ
სით, საშპონლობას ფიზიკურ გუშვილი სწორედ ის
ტელეგრაფიკურ უნდა იყოს, მშრომელ მასას სუნდა
თავკაცობდეს და გორებრივად გზას უკაფავდე
ჭეშმარიტი ინტელიგენტი. იგი, პირველ ყოვლის
სა, უნდა იცავდეს ბურჯას ეროვნებისას — ენას
მაგრამ დიდი პოეტი იმასაც დასძრდა, რომ

*
ვაჟას ზოგიერთი ქმნილება პოეტის სიცოცხლეშივე თარგმანა გერმანულმა არტურ ლაისტმა მისი თქმით, პოეტის ობზულებების გაცნობას „ევროპაში აღტაცება“ გამოიწვია, რუსი საზოგადოება გადოებასათვის ვაჟა-ფასველას შემოქმედდების ნარდგინების ერთერთი ცდა ეკუთვნის ისეთ დიდ ხელოვანს, როგორიც ალექსანდრე სუშაბა

თაშვილი-იუსტინი იყო. 1902 წელს მას საჯაროდ
ნაუკითხავს გაუსა ნანარმობდა ა. ხასანაშვილი-
სეული თარგმანები. 1906 წელს ა. ხასანაშვილმა
რუსულ ენაზე გამოცემულ თავის „ნარკვევები“
საყურადღებოდ დასასახათ მისი შემოქმედება.
1911 წელს ვაჟას შესახებ რუსულ პრესაში გა-
მოქვეყნდა გრიგოლ რობაქიძის სტატიაც. ამ
დროიდან მოყოლებული ვაჟასასადმი ინტერესი
რუსულ ლიტერატურულ სამყაროში უფრო და
უფრო იზრდებოდა. შეიძლება ითქვას, რომ არც
ერთი ქართველი პოეტის ნანარმობების იმდე-
ნი თარგმანი არაა შესრულებული რუსულად,
რამდენიც ვაჟასი. ვაჟა-ზემავლას შემოქმედე-
ბითი ნიმუშები თარგმნილი აქვთ ისეთ გამოჩეუ-
ნილ რუს პოეტებს, როგორიცაა: პ. პასტერნაკი,
ნ. ზაბოლოვკი, მ. ცვეტაევა, ო. მანდელშტამი, ნ.
ტიხონოვი, ვ. დერჟავინი, ა. ტარკოვსკი, ბ. სერე-
ბრიაკოვი, ე. ევტუშენკო და სხვანი.

ჯერ კიდევ ვაჟას სიცოცხლეში იყო ცდები, რომ პოეტი ეთარგმნათ ინგლისურად, ფრანგულად და ესპერანტოს ენებზე.

ამჟამად ვაკა ნათარგმნია გერმანულად, ინ-
გლოსურად, ფრანგულად, იტალიურად, ჩეურ-
რად, ბუგარულად, უნგრულად, სომონურად,
უკრაინულად, ბერძორულად, სომშურად, აზერ-
ბაიჯანულად, ლატვიურად და ა.შ. ვაკას იცნობენ
ინდოეთში, ვეტმანში, იაპონიასა და კორეაში —
მსოფლიოს თითქმის ყველა, კუთხეში.

ვაჟას ფენომენი ქრისტულ ერთოვნულ სულოს
გამოხატავს ყველა შემთხვევაში და ჩვე-
ნი ხალხის ნიჭისა და ძლიერების ეტალონად
აღიქმება ყოველთვის, ამიტომ ზღვარდაუდე-
ბელი აღმოჩნდა მისი ზეომეტების ფარგლე-
ბი... თუ რა გავლენას ახდენს და რა ადგილს
იჭრს და მგრძნოს ქართველი (და არა მარტი-
ქართველი) მნერალთა გონიეროვიც ცხოვრებაში,
ეს უკეთ კარგა ხანია შეუნელებელი კვლევა-
ძიების ობიექტია. მაგრამ ვაჟა-ფშაველას პი-
როვნება და შემოქმედება ხელოვნების სხვა
სფეროთა წარმომადგენელთა თვისაც უშრეტი
შთაგონების წყაროდ იქცა. ქართული თეატრის
ისტორიკოსთა (ნ. ურუშაძე), მუსიკათწოდნე-
თა (ე. ძიძაძე), კინომცოდნეთა (ა. ბაქრაძე) და
სახვითი ხელოვნების მევლევართა (ლ. შანიძე,
მ. კარბელაშვილი) მიერ ჯერივნად არის წა-
თელყოფილ ვაჟას სახელისა და მხატვრული
სამყალეოს სამიმულოსტებელი მრაველობა,
რამაც დასაბამი მისცა მრავალი თეატრალური,
კინემატოგრაფიული, ფერწერული და გრაფი-
კული თუ მუსიკალური შედევრების შექმნას.
ამგვარი შეუნელებელი ინტერესი ვაჟასადმი
იმის დადასტურებაა, რომ თანამედროვე ადამი-
ანის სულიერ მოთხოვნილებებს სწორედ ღრმა
და უაღრესად თანამედროვე ხედვის ხელოვან-
თა სიახლოეს სჭირდება, რათა მან ერთიანობა-
ში შეძლოს ნარძლულის, ანშეყოსა და მომავლის
შეფასება და წარმომასხვა.

Digitized by srujanika@gmail.com

დღეს, XXI საუკუნის გარიურაქზე, მეცნიერულ-ტექნიკური ცოვილიზაციის აღზევების ეპოქაში, ატომისა და რაკეტების დროში ადამიანთა სულძი შეიჭრა და განსაკუთრებით გამამაფრდა შინის ფსქეოზი... სამყაროს დაღუპვის და წარლვინის აპოკალიფსური განცდა ჩვენი ცხოვრების ყოველდღიურობის თანმდევ განცდად იქცა. ამ მხრივ, როგორც ცნობილია, თანამედროვე დასავლურ ლიტერატურისა და ხელოვნების ნანარმოებები სავსეა კოშმარულ-კატასტროფული ხდევებით. სინამდგოლები ამ თვალით დანახვის პროცესში საყოველთაო შიშის გრძნებობა ადამიანთა გათოვვის პირობად გამოიდის, ხდება ე.წ. „გაუცილება“ (კაკაბაძე); მაგრამ ადამიანის სულიერი შესაძლებლობებისაგან ვაჟას ცხოველმყოფელი რჩმენა და სიცოცხლის სიყვრცული მის თხზულებათა მკითხველის ნარმოდგენაში სძლევს ამგვარ განცდებს და ადამიანებს კი არ თიშვას ერთმანეთისგან, არამედ მოუწოდებს მათ: „სიყვარულზე მეტი ჭირი და ლხინი ღმერთს არ გაუჩენა“; ამიტომაც „გიყვარდეთ კაცონ ერთმანეთი“...

0762 ევგანიძე

ՀԱՅԱ-ՑԱՀԱՎԱՐ - 150

ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦାଳ୍ପନ କରିବାର ଏକ ପାଇଁ

„დღეს, როდესაც ურთიერთდანდობა ლამის სანატრელი გაგვეზდომია, როდესაც მომლილია ზნეობის უზენაესობა და დარღვეულია ადათობრივი ნორმები, ბევრი სარგებლის მოტანა ძალუქს იმ მართალი და არა ვინმეს „თუალ-ახმად“ მოგონილი ამბების ნარსულიდან გამოხმობას, რითაც ესოდენ მდიდარია ქართული ზეპირსიტყვიერება, მხატვრული ლიტერატურა, „ჭეშმარიტების მეტყველი“ საისტორიო მწერლობა“, — ამბობს ცნობილი ფოლეორისტი, მწერალი და მცნიერი ამირან არაბული, რომლის ახალი წიგნი — „ვაჟუაცობისას ამბობებ“ იმ სახალხო გმირების ზნეობრივ ცხოვრებაზე მოგვითხრობს, რომელთა სახელებიც მრავლად მიიპოვება ქართული ხალხური პოეზიის ნიმუშებსა და ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში.

ଓଡ଼ିଆ ଶାସନପତ୍ର

მნერალს ტოლერანტობისა და მაღალი ფასეულობების გამომხატველი იმ მაგალითების პოპულარიზაცია სურს, რაც ქართველ ერს ახასიათებდა წარსულში. „როცა ძლეულ, დამარცხებულ მტერში ღირსეულ ვაჟეკაცს ხედავ და მინაზე დაცემულსა და დაარცხე-

ბულს თავმოყვარეობას აღარ ულახავ — ეს, უწინარეს ყოვლისა, მის ადამიანობასა და ზნესრულობაზე მეტყველებს. ასეთი რამ ქველ საქართველოში ხშირად ხდებოდა. გურამ ასა-თიანს რომ დავესესხო — „შურისმაძიებლობა არასოდეს ქცეულა ქართველი ხალხის ერო-ვნულ იღეოლოგიად არც ლიტერატურაში, არც სამართლებრივ პრინციპებში, არც სუ-ლისკვეთებაში“, — აღნიშნავს ნიგნის ავტო-რი და საკუთარ შემოქმედებაშივე უმყარებს საფუძველს ამ ეროვნულ ხასიათს.

ნიგნი — „ვაჟუაცობისას ამბობენ“ ზეობრივი მტრების გმირობის ამბებს მოყვითხრობს. მწერალი ამბობს, რომ წიგნში არაფერია გამოგონილი და რომ მთიელთა ცხოვრებაში მართლაც იყო შემთხვევები, როდესაც გამარჯვებული ძლეულს დაინდობდა, მკლავს არ მოსჭრიდა და არ კლავდა — სიცოცხლეს უნარჩუნებდა, მიუხედავად იმისა, რომ ზოგჯერ დამნაშავე სიკვდილს ნამდვილად იმსახურებდა. ამირან არაბულის აზრით, გარეშე კაცის პოზიციან დან ქნელი ასახსნელია, რომელი „კანონით“ მოქმედებდნენ ადამიანები, რომელთათვა-საც უპირველესი ზენობრიობა იყო. აქ საკ-მაოდ როულ ფსიქოლოგიურ ფაქტორთან გვაქვს საქმე, ამიტომაც თითოეული ამბის მოყოლისას, რეალობიდან გამომდინარე, ავ-ტორი მკითხველს თავის ვარაუდს უზიარებს. იგი ცდილობს მიაგნოს მიზეზს, თუ რა არის მთავარი მოტივი ლირეული მტრის დანდობისა და პატივისცემისა, რასაც საკმაოდ ძე-ვრი საგულისსხმი მაგალითი მოექცენება რო-გორც ქართულ ზეპირისტული ერებაში, ასევე მხატვრულ ლიტერატურასა და საისტორიო მწერლობაში.

ნიგნს ექოდ მიჰყვება ვაუა-ფშაველას ნა-
ნარმობთა სილრმისეული მოტივები, რაც,

უპირველეს ყოვლისა, გულისხმობს მაპმადი ანთა და ქრისტიანთა შორის ურთიერთობას („სტუმარ-მასპინძელი“, „ალუდა ქეთელაური“). ავტორის აზრით, ვაჟას რჩეული გმირების ამგვარი საქციელი მოტივირებული თვით პოეტის პირადი ცხოვრებით, მისი ხასიათიდან და ბუნებიდან გამომდინარე, რადგან ვაჟა თავად იყო დიდბუნოვანი და მიმტევებელი — ამის მაგალითები ბევრი იყო მიპირად ცხოვრებაში.

ନେଇବିଦି ଗାନ୍ଧୀଜୁଟିର୍କ୍ଷଣିତ ଦେଶରୀଙ୍କ ବାଲ୍ମୀକିର୍ଣ୍ଣ
ସିଉପ୍ରେତ୍ତେବୁ, ଫୋଲ୍‌କଲିନ୍‌ରୂପି ଅମ୍ବେଦି, ରାମଲ୍ଲେ
ଦିତ୍ ର୍କାଲ୍‌ମୁରାର୍ଦ ମୋହଦ୍ଵା ମତିଏଲତା ଚବ୍ରବର୍ଗଦା
ମେ. ଅମିରକ ଅରାଦ୍‌ଭୁଲିସ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତମାତ୍ରିତ, ଶେଶାଦ
ଲାନ୍ଧା ଖୋଜେଇ ମିତରକ୍ଷେତ୍ରୀ ଖୋଗିର୍ଥ ଅମିବାଗ୍ର
ଆଶ୍ଵିନାର୍ଥେ, ମାଗ୍ରାମ ଏବୁ ପ୍ରେଲାଟ୍‌ରେରୀ ମାନିନ୍
ନାମଦିଗୀଳ ଅମିଦ୍‌ବିଶ୍ୱାସ ଫାଫୁନ୍‌ଦ୍ରୁଲ୍ଲ.

ნიგნი „ვაჟუკაცობისას ამბობებ“ ცალკეულ მონაკვეთებად არის დაყოფილი და არა აქვთ ერთიანი სიუჟეტური ხაზი, თუმცა მასაში წარმოდგენილ ფრაგმენტებს საერთო თემატიკა აკავშირებს. ავტორი საინტერესოდ საუბრობს „ვეფხისა და მოყმის ბალადაზე“ არსენა ოძელაშვილსა და სხვა ზნეობრივ გმირებზე. საკმაოდ ვრცელი მონაკვეთი ეთმობლზე არაგვის ერისთავის ცხოვრებასა და მთიელებთან ბრძოლის საკმაოდ შთამბეჭდაზე ეპიზოდებს. აქვეა ნაჩვენები ზურაბისადმი მთხოვნელთა ორგვარი დამოკიდებულებები — მთიელები მას ხან მინასთან ასხორებენ ხან კი ღვთიურ ძალებს მიაწერენ.

ამინან არაბული ერთეულთ თავში საინტერესოდ საუბრობს იგანე ჯავახიშვილისა, და ვახტანგ კოტეტიშვილი. ურთიერთობაზე მიუხედავად იმისა, რომ ეს ორი პიროვნებები ზოგიერთ საკითხზე ვერ თანხმდებოდა და ხშირად კამათოდნენ, ერთმანეთს სათანადო აფასებდნენ და პატივს მიაგებდნენ.

ნიგბი — „ცუკუპაცოდისა აძრიშვილი“ ვაჟა-
ფშაველას დაბადებიდან 150 წლისთვის მიეც
ღვანა და, ავტორის თქმით, ეს ნაშრომი და
ვინანებული შეხმიანებაა გურამ ასათიანისა
აკაე ბატრაძისა და ზევიად გამსახურდისა
„მართალთა შინა“ დავანებული სულების
საწუხართან, სახსოვართან და სატევარ
თან.

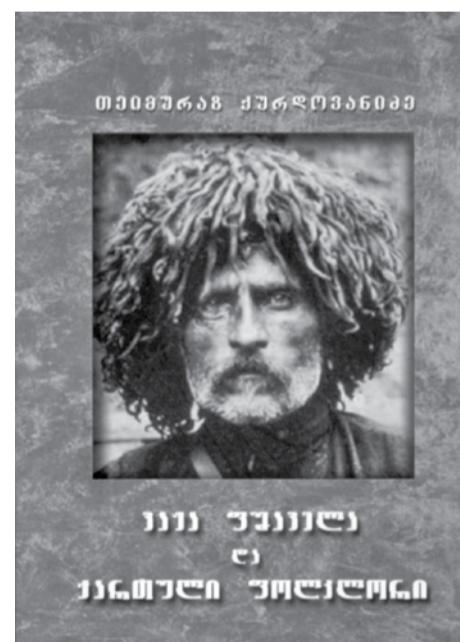
ავტორისათვის ეს წიგნი იმითაც არის
მნიშვნელოვანი, რომ მისი გარეკანი კნო

„ვაჟა-ფშაველა და ქართული ფოლკლორი“

ვაჟა-ფშაველას შემოქმედების ერთეული
მთავარი ხიბლი მისი მითო-ფოლკლორული
ესთეტიკა, მთიელთა ადათ-ნესტები, რწმენა-
ნარმოდგენები, რომლებიც საუკუნეების
მანძილზე ზეპირად გადაცემოდა თაობი-
დან თაობას, ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში
მხატვრულდ არის ასახული. სამწუხაროდ,
მისი პოეტური ენისა და მსოფლმხედველო-
ბის შესახებ არაერთი მცდარი მოსაზრე-
ბა გამოითქმულა და ამის ერთეული მიზეზი
დიდი ქართველი შემოქმედის პოეზიისა თუ
პროზის არასწორი განანალიზებაც გახლდათ.
პოეტის პოემებისა თუ პროზაული ნაწარმო-
ებების უკეთ შესაცნობად კი აუცილებელია
ვიცოდეთ, თუ რა ფოლკლორულ ელემენ-
ტებს იყენებს აგზორო.

ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაზე 20 წლიანი მუშაობის შემდეგ თსუ-ის ჰემანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ფოლკლორისტიკის მიმართულების ხელმძღვანელმა, ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორმა თემურაზ ქურდვანიძემ საავტორო წიგნი „ვაჟა-ფშაველა და ქართული ფოლკლორი“ გამოსცა. წიგნი ქართული ფოლკლორითა და მწერლობით დაინტერესებული მკითხველისთვის არის გამიზნული. მასში მოცემულია ვაჟას შემოქმედების იმ ნაწილის განხილვა, რომელიც ფშავ-ხევსურეთში გავრცელებული თქმულებების ნიადაგზე წარმოიშვა და, ამავე დროს, გამოიჩინა თავისი ორიგინალურობით. მასში თანამედროვე საქართველოში არსებული პრობლემებიც არის წარმოჩენილი. წიგნი „ვაჟა-ფშაველა და ქართული ფოლკლორი“ 12 თავისაგან შედგება. ესენია: ვაჟა-ფშაველას შემოქმედების დრო და ფშავურ ხევსურული ცხოვრების წესი; ვაჟა-ფშაველა ხალხური სიტყვიერების სპეციფიკასა და მის ინდივიდუალურ შემოქმედების შესახვა; ვაჟა-ფშაველა ხალხური სიტყვიერების სპეციფიკასა და მის ინდივიდუალურ შემოქმედების შესახვა.

მჭამელი“, მოთხრობა „როგორ გაჩნდენ
ბუები ქვეყანაზედ“, „ბახტრიონი“, ლექსი
„კაი ყმა“, „ივანე კოტორაშვილის ამბავი“ და
ასე შემდეგ. შესაბამისად, ეს გამოცემა მხოლოდ სტუდენტებისა და დაინტერესებულ პირებისთვის არ არის გამიზნული, იგი ფასი დაუდებელი წყაროა საჯარო სკოლების ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგებისთვისაც, რომელთა უშუალო მოვალეობა მოსწავლები ღრმად ჩაახედონ ისეთი დიდი გენიოსის შემოქმედებაში, როგორიც ვაჟა ფშაველა გახსნავთ.

„შევეხე მხოლოდ ისეთ ნაწარმოებებს რომელშიც გამოვლენილია ვაჟა-ფშაველას

მიმართება ფოლკლორთან. მნიშვნელოვანია – რა იყო და რისგან შექმნა ახალი ორიგინალური ნაწარმოები. ის ისეთი შემოქმედი იყო, რომ პატარა მოტივიც კა საკამარისა გახლდათ, რათა მისი აზროვნებისათვის ბიძგი მიეცა. ასე შექმნა ნაწარმოები „გველისმჭამელი“. ამ პირები მხოლოდ მარტივი ვი და პატარა ფოლკლორული მოტივია იმის შესახებ, რომ გველის ხორცის შექმა ან მისი სისხლის დალევა ადამიანს აჯილდოებს ყველაფრის მცოდნეობის ნიჭით. ამის ნიაღაზე შეიქმნა გმირი მინდა, რომელიც სრულიად სხვა ცხოვრებით აცხოვრა ვაჟა-ფავალად. ძნელია საკუთარ ნიგნზე ლაპარაკი, თუმცა მასში დიდი ინფორმაციაა თავმოყრილი, თურა ადგილი უჭირავს ვაჟას შემოქმედებში ფოლკლორს. ვფიქრობ, აუცილებელია ეს ნაშრომი ნაიკითხონ სკოლის მოსწავლეებმა და სტუდენტებმაც”, — გვითხრა თეომურაზე ქურდოვანიძეებ.

ଶେମ୍ବେଲ୍ମେର୍ଦ୍ରିସ ଗ୍ରେନାଇଲ୍ୟୁର୍କପାଇମାଶିତ୍ତପାଇଗାମିଗୀ-
ବ୍ୟାକ୍ରେବା, ରାମ ମିଳି ଶେମ୍ବେଲ୍ମେର୍ଦ୍ରିସ କ୍ଷାମର୍କରିଲ୍ଲା
ତେମ୍ବେବି ବ୍ୟୋଧିବି ଶେମ୍ବେଲ୍ମେର୍ଦ୍ରିସ ପାଇଁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ
ଦ୍ୱାରା ପାଇଥିବାଲ୍ଲାଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ପାଇଥିବାରେ ଉପରେ ଉପରେ
ମିଳିବାଲ୍ଲାଙ୍କ ମିଳିବାଲ୍ଲାଙ୍କ ମିଳିବାଲ୍ଲାଙ୍କ ମିଳିବାଲ୍ଲାଙ୍କ

ဝိဇ္ဇာ၊ စွန်ဗျာ၊ အောက်တွင် ပုဂ္ဂန်မြေပို့ဆောင်ရေး ပုဂ္ဂန်မြေပို့ဆောင်ရေး အဖွဲ့များတွင် တွေ့ဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အမြဲ့အမြှေ အောက်တွင် ပုဂ္ဂန်မြေပို့ဆောင်ရေး ပုဂ္ဂန်မြေပို့ဆောင်ရေး အဖွဲ့များတွင် တွေ့ဖြတ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

მოამზადა ნატო იბერიულაპარ

ଶେରପଣ୍ଡିତ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଦାର୍ଥବିଦୀ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀନ ଧୂର୍ମବିଦୀ

2011 წლის აგვისტოში ხელი მოეწერა
თრაკიის დემოკრატეს სახელობის უნივერ-
სიტეტსა და ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტებს
მორის პარტნიორული ურთიერთობაზ-
მრომლობის ხელშეკრულებას, რასაც თსუ-
ს კულტურულ ფილოლოგიის, ბიზანტინის-
ტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტში
ერთობლივი საერთაშორისო სამუშაოები
კონფერენციით გამოიხმარნენ.

„ჩევნთვის უაღრესად სასიამოგნოა, რომ ამ ხელშეკრულების განხორციელება ელინოლოგიის სფეროში კონფერენციით დაიწყო. მოუხედავად ამჟამად შექმნილი არცთუ სახაბობისგან გლობალური ეკონომიკური რაოდიტურული ვითამოებისა, თრაკეიული უნივერსიტეტის კომბინირება კოლეგია მოახერხეს ჩამოსულიყვნებ ჩევნს პირველ ერთობლივ კონფერენციაში მოხანძლეობს მისაღებად და გამოხახეს შესაძლებლობა ამ ღონისძიების ორგანიზებისთვის“, — აღნიშნა რისმაგ გორდეზიანმა კონფერენციის — „ბერძნული ცივილიზაცია და კულტურათა დიალოგი“ გახსნის ცერემონიალზე.

ଓଡ଼ିଆ କୋର୍ପ୍ସର ପାଇଁ

ბერძნულმა ცივილიზაციამ კულტურათა
დიალოგის უნიკალური ტრადიცია ჯერ კიდევ
ე.წ. კოლონიზაციის პერიოდიდან (ძ.წ. 9-6. სს) შექმნა, როდესაც მოელი ხმელთამაზებლისპო-
რეთი და შევიზულებსპირაცია ბერძენულ დასხე-
ლებით და შევიზულებსპირაცია ბერძენულ და დაფილ-
ობისახლეობას შორის მრავალმხრივი კულტუ-
რული და ეკონომიკური ურთიერთობები ჩა-
მოყალიბდა. მრავალი ხალხი ეზიარა ელინთა
მეურ შემოთავაზებულ ცივილიზაციის გზას.
სხროედ კულტურათა ინტენსიურმა დიალოგმა
მისცა ბიძგი ევრაზიულ სივრცეში ცივილიზა-
ციათა საოცარ აღმავლობას. შეიძლება ითქვას,
რომ კაცობრიობის უდიდესი ნაწილი ამ გზას
სუკურების განმავლობაში მიჰყევოდა და მა-
ჟეყვება დღესაც. რაც მთავარი, ბერძენულ-
კილიზაციის მეტვიდრედ საკუთარი თავის აღ-
მშენი დღეს კაცობრიობას არც მენტალური და
არც იდეოლოგიური თუ რელიგიური ფაქტორე-
ბი არ უშლის ხელს, ამიტომც ფართოვდება დე-
დამინაზე იმ რეგიონთა ნრე, რომლებსაც სურ-
ბერძნული ცივილიზაციის მიწნევებს ეზიარონ.

დღეს, როდესაც გლობალურის პარალელურად, მსოფლიოში კულტურათ, მენტალურეტთა ურთიერთდაპირისპირების ტენდენციები საკმაოდ რელიეფურად იკვეთა, თავისთავად ისმის კითხვა: რა არის საქორო იმისთვის, რომ მოზღეს პოზიციის — (და-სავალეთი — აღმოსავალეთი, ან ევროპა — აზია) ჟილიალურაცია, რა გამოყდილება დააგროვა კაცობრობა ან მიმართულებით ანტიკურობადან მოყოლებული. ამ მეტად აქტუალურ საკითხებს ეხმაურება თსუ-ის კლასკური ფილოლოგიის, პიზანტიინისტიკიის და ნეოგრეციისტიკიის ინსტიტუტის დირექტორი რისმაგ გორდეზიანი, რომელიც აცხადებს, რომ საქართველოს ელადასთან აკავშირებს ურთიერთბის ათასწლეულები — ეგვიპტის კულტურებისა და გორგავლების ეპოქისაგან მოყოლებულ დღემდებულებისაგან, ეკვივალენტისაგან, ჯერ ანტიკურ, შემდეგ ბიზანტიურ სამყაროებთან, ასევე, თანამედროვე საბერძნებთან დაილოგის საკმაოდ დიდი გამოცდილება.

„თსუ-ის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტიინისტიკისა და ნეოგრაფიისტიკის ინსტიტუტი,

რომელიც დიდი ქართველი მეცნიერების, ელი-
ნოლოგების გრიგორე ტლისა და სიმონ ყაუ-
ჩიშვილის ტრადიციებს აგრძელებს, სწორედ
ბერძნულ-ქართული და აღმოგის პროდუქტია,
რადგან იგი უნივერსიტეტში ადრე არ სებული
ელინოლოგიურ სტრუქტურულ და გეოლურ
გაერთიანების საჭურველზე შეიქმნა საქართ-
ველობის საბერძნეთის საელჩოსა და ბერძნული
მხარის თანადგომით. ჩვენი კონფერენცია
„ბერძნული ცივილიზაცია და კულტურათა დია-
ლოგი“ მიზნად ისახავს ამ კითხვებზე ქართველ
და უცხოელ მეცნიერთა თვალსაზრისების ურ-
თიეროვაზიარებას. ნარმოდეგნილი მოხსენებე-
ბის გამოქვეყნებას დიდი ინტერესით შეხვდება
სამეცნიერო საზოგადოება, — აღნიშნა რისმაგ
გორდეზიანმა კონფერენციის გახსნისას.

„ბერძნულ-ქართული კულტურულ-ლიტერატურული დიალოგი: პლატონი, არსატოტელე, რუსთველი“ — ამ სათაურით წარმოადგინაა კონფერენციაზე თავისი მოხსენება პროფესიულ სორმზ ზაზა ხინთიბიძემ, რომელიც ბერძნულ და ქართულ კიოვილიზაციათა შირის კონცენტრაციასა და ურთიერთობის საუბაროს. როგორც მეცნიერამა აღნიშნა, ეს ურთიერთობის საუკუნეთა სიღრმეები-დან იღდეს დასაბამს და ამ დიალოგის უძველესით ეტაპი ლეგენდარულ საბურგლეშია გახვეული, მისი კვალი კი მითოპოეტურმა აზროვნებამ შე-მოგვინასა, რომლებიც, შესაბამისად, ბერძნულ მითებსა და ქართულ ხალხურ თქმულებებშამა დაიყისინა.

ଶ୍ଵାଶ ବିନିତିକିଣିରୁ ନିର୍ଗୁରମାତ୍ରାକୁଠିବା, ଗାପି-
ଲେବିଠ ଉପରୋକ୍ତାଙ୍କାରୀ ଶ୍ଵେତଶବ୍ଦିଳି ଶ୍ଵରକଞ୍ଚିତ-
କାରତୁଲି କୁଣ୍ଡଳିତୁରୁଣ୍ଟା କର୍ଣ୍ଣତ୍ରାକୃତ୍ଯେବିଶ, ପିନ୍ଧି-
ଦିତାର, ମେଣର୍ଗ ଏହାପାଇ, ରନ୍ଧରେଲିଓ ତିତକ୍ଷମିଶ ମତ୍ୟଲ-
ଶ୍ଵାଶ ଶ୍ଵେତଶବ୍ଦିଳିଶ ମନୋପାବ୍ୟାସ.

ମେଣର୍ଗଙ୍କ ତାଙ୍କୁ ମନୋଶ୍ଵେତଶବ୍ଦିଳି ପ୍ରାଣରୁଦ୍ଧରାତକା
ଅମାଗଣ୍ଡେଶ ଶ୍ଵରକଞ୍ଚିତ-କାରତୁଲ ଲିଂଗରାତିତୁ-
ରୁଣ୍ଟ କର୍ଣ୍ଣତ୍ରାକୃତ୍ଯେବିଶ, ରାଶାକୁ କାରତୁଲି କୁଣ୍ଡଳିତୁ-
ରିକୁ ଫଳବାନଦ୍ୱାରା ଶାଖା ହିନ୍ଦୁପ୍ରାଣଲିଙ୍ଗବିଦ୍ୟାଶାତକ୍ରମି-
ଶାତକମିନ୍ଦିପାଦି ମିନ୍ଦିଶିରିଲିଙ୍ଗବା ତିର୍ଣ୍ଣନାର.

„ვეფხისტურასნის“ ბერძნულ კულტურა-სთან მიმართების საკითხზე მსჯელობისას ზაზა ხინობიძემ მეცნიერებს თავისი მოსაზრებას გაუზიარა: „საქმე ისაა, რომ როგორც ერთერთი გამოყეველების დღება ნათელი, რუსთველის მიერ ნახსხები პლატრინისეული „სიძრძნე“, რომელსაც პოლეტი თავისი პოემის პროტოგრანისი რანდის ავთანდილის სიტყვებით გადმოსცემს, მართლაც სრულად შესაბამება ბერძნი ფილოსოფიის ეთიკურ მოძღვრებას სამართლიანობის შესახებ, რომლის თაობაზეც პლატრინი დაწვრილებით მსჯელობს თავის საყოველთაოდ ცნობილ დიალოგში „სახელმწიფო აუგ პოლიტიკური სამართლიანობის შესახებ“. ვხედავთ, პლატრინისეული დებულება, მიუხედავად იმისა, რომ მისი არის შეკველი არ სის, ასაკადმ ბუნდობნადა დამოწმებული და ადრნანად, ვუკრიობ, მისი პირველწყაროს დაუსახელებლად მეთხველისათვის გაუგებარი გახდებოდა, თუ კინ იყო მისი ავტორი. სწორედ ამტომ, თავისი პოემაში რუსთველმა საჭიროდ მიჩნია ალუზიის შემცველი პასაჟის პირველწყაროს დასახელება, ანუ სახელდებით მოიხსენია პლატრინი.

რაც შეიხება არისტოტელეს, ზაზა ხინთი-

ძინის აზრით, რუსთველი მას დაუმორშებლად
იმიტომ იყნებს, რომ შეა საუკუნეების სა-
ქართველოში არისტოტელე იმდენად პოპუ-
ლარული იყო, ხოლო ქართულ ენაზე არსებუ-
ლი ფილოსოფიური ნაშრომების თარგმანების
წყალობით მისი ნააზრევი იმდენად ცნობილი
გახდება, რომ „ვეფხისტყაოსნის“ მკითხველს
არ სჭირდებოდა საგანგებო მითითება — არი-
სტორტელეს სახელდებით სხენება, — განმარ-
ტავს მცნობირ.

ხარვეზის გამოსწორება საუკუნეების სიღრმე-ში ჩასახული ბერძნულ-ქართული კულტურული დაალიგის ახალი, თანამედროვე ეტაპს დასაწყისის მაუწყებელი გახდება”, — აღნიშნავ შეკველევრმა.

კონფერენციის მონაწილეები დიდი ინტე-
რესით გაეცნენ რისმაგ გორდენუანის მოსსენ-
ბას „ბერძნული ფაქტორი ოპიზოდაში ვერიასა
– აზია“, ასევე სხვა მცნიერების მოხსენებებს:
იყოფილი აღმოლური, მართა პილას (ტრან-
ზონის ზოგადი მართვის სახე ჰიკარით 1322
(1904–1905), ემანუელ ვარგუნისის (ბერძნული
ხალხური წეს-ჩვეულებები აღმოსავლეთსა და
დასავლეთს მორის: კულტურათშორის დაალო-
გის საკითხი რელიგიურ ეთნოგრაფიაში), იმზე
გაგუა (ცპიკური გმირის მორალური კოდექსი
(ჰომეროსის, ვერგილიუსის და რუსთაველის
პოემების მიხედვით), ილიას პეტროპაულოსის
(ძველი ბერძნები კოლხეთში: ორი კულტურის
დიალოგის ადგილი), მანან დარიაბაშვილის (ან-
ტიკური გმირთა გართველ სიმბოლისტებთან),
რუსუდან ბურჯავანის (ანტიკურიბა უახლოედ
ქართული ლიტერატურის არქალში), ქეთევნო-
გარდაფახაძის (ბერძნული სიმბოლიკა გაღაკ-
ტიონის პოზიციაში), ანი ჩიქივანის (საქართველო
დამიტრი ნორასას შემოქმედიბაზე) და სხვა.

სორმა დარეკჯა თვალთვაებ. კონფერენციაზე რისმაგ გორდეზიანმა აღნიშნა, რომ მომავალ წელს ინსტრუქტს არსებობდან 15 წელს უსრულდება. „ვიმედოვნებ, რომ ისტორიულის ფუნქციონირობის მანილზე დღეს უკვე რიგით მე-5 საერთაშორისო კონფერენციის ჩატარება გახდება სანინძარი მომავალში ჩვენი წარმატებული პარტნიორობისას ბერძნებ კოლეგებთან,“ — განაცხადა რისმაგ აორთაზიანია.

602601_0260

ჩერნული ენის სახელმძღვანელო

შურთისა ბაზობვილი

თსუ-ის კავკასიონლოგიის ინსტიტუტში ხანგრძლივი მუშაობის შედეგად მომზადდა ახალი სახელმძღვანელო „ჩეჩინური ენა“, რომლის ავტორი ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორი, ლონგვისტი და კავკასიონლოგი როსტომ ფარეულიძეა. სახელმძღვანელოს პრეზენტაცია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 12 ოქტომბერს გაიმართა. როგორც ლონისძიებაზე კავკასიონლოგიის ინსტიტუტის ხელმძღვანელმა ცირა ბარამიძემ აღნიშნა, აქამდე ამ დარგში სახელმძღვანელო არ არსებობდა და არსებული ხარვეზი ამ თვალსაზრისით გამოსწორდა. „სახელმძღვანელოს პრიორიტეტად შეიძლება ჩაითვალოს ის, რომ მასთან ერთვის ჩეჩინურ-ქართული და ქართულ-ჩეჩინური ლექსიკონი, რომელიც სასწავლო პროცესთან დაკავშირდით ძირითად ლექსიკას მოიცავს. ნიგნი შედგენილია ახალი მეთოდიკით, ენის თავისებურების გათვალისწინებით. მასში პრაქტიკული მასალა ძალიან კარგად არის მოცემული. ეს არის საუკეთესო ნიმუში, თუ როგორ უნდა გაკეთდეს შემდგომში გამოსაცემი სახელმძღვანელოები. ამჟამად კავკასიონლოგიის ინსტიტუტი ჩეჩინურული ენის სახელმძღვანელოზე ამა-

ვე მეთოდიკით მუშაობს, რომელსაც ჩევნი თანამშრომელი თამარ უჯუჯუ ამზადებს“, — აღინშნა ცირა ბარამიძემ. მისი ინფორმაციით, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი პირველია მსოფლიო მასშტაბით, რომელიც კავკასიური ენების სახელმძღვანელოებს აქ თორმეობით გამოსავამს.

გათვალისწინებულია ავტორისეული დასკვნები.
ნაშრომს აქვს როგორც პრატიკული, ისე სა-
მეცნიერო ხასიათი. მასში რთული და სპეციფიკური
გრამატიკული საკითხები, შესაძლებლობის ფარგ-
ლებში, მარტივად არის განხილული. სახელმძღვა-
ნელო არ შეეხება იმ სადაც საკითხებს, რომელთა
შესახებ საენათმეცნიერო ლიტერატურაში აზრთა
სხვადასხვაობაა. აქვე მოცემულია ჩეჩენური ენის
სტრუქტურის, ფონეტიკის და მორფოლოგიის ძი-

როთადი სინტაქსური მოვლენების ანალიზი.

სახელმძღვანელო განკუთვნილია თსუ-ს სტუ-
დენტების სოციას, ამ სფეროში მომუშავე სპეციალი-
სტებისა და ჩერჩინური ენის შესწავლით დაინტერესე-
ბოთა მ იახვითოს.

გამორაცხვით გარანტირებული მოსწავლათა აქტიურობა

თავი მობიცა

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტი“ უკვე რადგენიმე წელია წარმატებით ფუნქციონირებს. თბილისისა და რეგიონების საჯარო სკოლების მოსწავლეებისთვის კარგად არის ცნობილი, რომ ზუსტ და სპეციალური კურსების მიმართ თულებით თსუ-ში საბავშვო უნივერსიტეტის ფარგლებში არარეგისტრირებული ცარდებს. შესაბამისად, მეცნიერებებზე დასწრების მსურველი მოსწავლეების რიცხვიც თანდათან მატულობს.

საჯარო სკოლებთან ურთიერთობის გაღრმავების მიზნით, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, 25 ოქტომბერს, თბილისის კლასიურ გიმაზიასთან, №6, №23, №55, №98, №116, №173 საჯარო სკოლებთან და „მერმისის“, „აბასევუდის“ (როგორ შემონის სახ. სასახლეები) კერძო სკოლებთან ურთიერთობის მემორანდუმი გააფიქრა. „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტი“ ამ სკოლებთან უკვე დიდი ხანია თანამშრომლობა, თუმცა მემორანდუმის გაფორმება სკოლებს უნივერსიტეტთან უფრო მჭიდრო და მრავალფეროვანი თანამშრომლობის საშუალებას აძლევს. დღეუმენტის მიხედვით „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტი“ ვალდებულებას იღებს, რომ თსუ-ის პროფესიონალური აღმოჩენებისა და მიღწევების შესახებ; მოსწავლეთა მონაბილეობითა და თსუ-ის მატერიალურ-ტექნიკური პაზის გამოყენებით ჩატარონ მრტვილი ლაბორატორიულ-პრაქტიკული სამუშაოები; მოსწავლეთა ცოდნის სისტემაში მოყვანისა და წარმოჩენის მიზნით გამართონ კონფერენციები, დისკუსიები, ოლიმპიადები, ვიქტორინები და სხვა..

„მემორანდუმი მაშინ უნდა გაფორმდეს, როდესაც უკვე არსებობს გარკვეული თანამშრომლობის გამოყიდვება. ეს არის აღიარება იმისა, რომ ურთიერთობა პროდუქტიული იყო. იმ სკოლების დირექტორთან, რომლებთანაც მემორანდუმი გაფორმდა, თანამშრომლობის გამოცდილება გვაქვს და ვიცით, ამ სკოლებში მოსწავლეების ნორმალურ, განათლებულ, ინტელიგენტ

ადამიანებად ჩამოყალიბებას დიდი ყურადღება ექცევა. უნივერსიტეტის და სკოლის ურთიერთობა ძალიან მნიშვნელოვანია. ჩვენ სასახლო პროგრამას ლექციებით ეს არ ვანაცვლებთ, არამედ მოსწავლეებს ვანგვდით დამატებით შემცნებით განვითარებას მათვის გასაგებ სამეცნიერო-პოპულარულ ენზე. ეს სკოლის მოსწავლეებს მრავალი თავალაზრისით ეხმარება — ახალგაზრდები

მნიშვნელობა აქვს.

ძალიან საყურადღებოა მოსწავლის მოქალაქეობითი აღზრდა. სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესიონებთან ერთად ვგეგმავთ ამ ფაკულტეტზე არსებულ სტუდენტურ სადისაუსის კლუბში სტუდენტებთან ერთად მოსწავლეების მონაბილეობას, რაც მათი, როგორც მოქალაქეის ჩამოყალიბებისთვის უაღრესად

უნივერსიტეტის“ მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში აქტივურად უნდა ჩართონ მათი სკოლის პედაგოგები და საბავშვო უნივერსიტეტის სამუშაო ჯგუფს წინასარ მიაწოდონ ინფორმაცია, თუ რომელი საკითხის მიმართ იჩენენ მოსწავლეები განსაკუთრებულ ინტერესს, რაც ცაკულურ ლექციების თემატურ გეგმაში იქნება გათვალისწინებული.

მიმართინა, რომ ეს პროექტი, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა შემოგთავაზა, ყველა სკოლისათვის მნიშვნელოვანია. საბავშვო უნივერსიტეტის ფარგლებში ჩატარებული ლექციების მოსმება მოსწავლეების დიდ ცოდნის და გამოცდილებას შემატებს. მაქსიმურად დავუჭროთ მხარს ამ პროექტს და ჩვენი სკოლის მაღალი კლასების მოსწავლეებიც აქტიურ მონაბილეობას მიიღებენ საბავშვო უნივერსიტეტის მიერ გამართულ სხვადასხვა ღონისძიებებში, — განაცხადა №23 საჯარო სკოლის ინრექტორმა თმუშავე კავნაძე.

იმისათვის, რომ უნივერსიტეტმა სხვადასხვა დარგში ძლიერი სპეციალისტები აღზრდოს, უპირველესად, საჭიროა იმ ახალგაზრდებმა, რომლებიც უმძლეს სასახლეებელში აპირებენ სწავლის გარემოებას, კარგი საშუალო განათლება მიიღონ და მომავალი პროფესიაც გააზრებულად აირჩიონ. სწორედ ამ მიზნით ჩამოყალიბდა „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტი“, რომლის წარმატებით ფუნქციონირებისათვის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციაც აქტიურად მუშაობს.

„ძალიან კარგია, რომ საჯარო სკოლებთან ჩვენი ურთიერთობა ღრმავდება. პროექტი „საბავშვო უნივერსიტეტი“ მნიშვნელოვანია და უნივერსიტეტი მაქსიმალური შესაძლებლობებით არის მასში ჩართული. გვინდა, რომ სკოლის მოსწავლეებმა აქტიური მონაბილობითა და მიიღონ საუნივერსიტეტო განათლების რეგისტრის მრჩეველმა, საბავშვო უნივერსიტეტის კიორდინატორმა მარინე ლომოურმა.“

ურთიერთობაში მემორანდუმი გარკვეულ ვალდებულებას უყენებს საჯარო სკოლების ადმინისტრაციის წარმომადგენლებასაც: მათ უნდა მიანოდონ ინფორმაცია მოსწავლეებს „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტის კიორდინატორმა მარინე ლომოურმაში მისვეული თსუ-ის პროფესიონალური მიმინდონი და დარგის შესახებ ლექციები მოისმინდონ და გაარეინონ, მართლა აინტერესებთ ეს სფერო თუ არა, რასაც პროფესიის არჩევისას დიდი

მნიშვნელოვანია. ასე რომ, „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტი“ დიდი აღმზრდელობითი და შემცნებითი ფუნქცია აკისირია“, — აღნიშნა თსუ-ის რეგისტრის მრჩეველმა, საბავშვო უნივერსიტეტის კიორდინატორმა მარინე ლომოურმა.

ურთიერთობაში მემორანდუმი გარკვეულ ვალდებულებას უყენებს საჯარო სკოლების ადმინისტრაციის წარმომადგენლებასაც: მათ უნდა მიანოდონ ინფორმაცია მოსწავლეებს „თსუ — საბავშვო უნივერსიტეტის კიორდინატორმა მარინე ლომოურმაში მისვეული თსუ-ის პროფესიონალური მიმინდონი და დარგის შესახებ ლექციები მოისმინდონ და გაარეინონ, მართლა აინტერესებთ ეს სფერო თუ არა, რასაც პროფესიის არჩევისას დიდი

უფრო მეტი ინტერესით ეკიდებიან სწავლას

და სურთ საკუთარი ცოდნა გაიღმავონ.

კონფერენციებსა და დისკუსიებში მონაბილობის დროს მოსწავლეები საკუთარი აზრის ჩამოყალიბებას, ლოგიკურდ დასაშუალებებას, დისკუსიაში თავისი მოსაზრებებას არგუმენტურებულად დაცვას სწავლობენ. მოსწავლეებისთვის მნიშვნელოვანია, აგრეთვე, იმ მეცნიერებებისა თუ პროფესიების გაცნობა, რაც სკოლაში ძირითადი საგნის სახით არ ისნავლება, მაგალითად, ეკონომიკა, უურის სკოლაში და სხვა. ნორჩი ეკონომისტების სკოლაში კონფერენციების და სხვა. საჯარო შესახებ საბავშვო უნივერსიტეტის კიორდინატორმა მისვეული თსუ-ის პროფესიონალური მიმინდონი და დარგის შესახებ ლექციები მოისმინდონ და გაარეინონ, მართლა აინტერესებთ ეს სფერო თუ არა, რასაც პროფესიის არჩევისას დიდი

უფრო მეტი ინტერესით ეკიდებიან სწავლას

და სურთ საკუთარი ცოდნა გაიღმავონ.

კონფერენცია და უპირველესად, საჭიროა იმ ახალგაზრდებმა, რომლებიც უმძლეს სასახლეებელში აპირებენ სწავლის გარემოებას, კარგი საშუალო განათლება მიიღონ და მომავალი პროფესიაც გარემონტირდება. პროექტი აღზრდის საბავშვო უნივერსიტეტის მიერ გამართულ სტუდენტების და მეცნიერებების მიმინდონი და დარგის შესახებ შესახებ; საჯარო სკოლებში მისვეული თსუ-ის პროფესიონალური მიმინდონი და დარგის შესახებ და გაარეინონ, მართლა აინტერესებთ ეს სფერო თუ არა, რასაც პროფესიის არჩევისას დიდი

უფრო მეტი ინტერესით ეკიდებიან სწავლას

და სურთ საკუთარი ცოდნა გაიღმავონ.

კონფერენცია და უპირველესად, საჭიროა იმ ახალგაზრდებმა, რომლებიც უმძლეს სასახლეებელში აპირებენ სწავლის გარემოებას, კარგი საშუალო განათლება მიიღონ და მომავალი პროფესიაც გარემონტირდება. პროექტი აღზრდის საბავშვო უნივერსიტეტის მიერ გამართულ სტუდენტების და მეცნიერებების მიმინდონი და დარგის შესახებ შესახებ; საჯარო სკოლებში მისვეული თსუ-ის პროფესიონალური მიმინდონი და დარგის შესახებ და გაარეინონ, მართლა აინტერესებთ ეს სფერო თუ არა, რასაც პროფესიის არჩევისას დიდი

უფრო მეტი ინტერესით ეკიდებიან სწავლას

და სურთ საკუთარი ცოდნა გაიღმავონ.

კონფერენცია და უპირველესად, საჭიროა იმ ახალგაზრდებმა, რომლებიც უმძლეს სასახლეებელში აპირებენ სწავლის გარემოებას, კარგი საშუალო განათლება მიიღონ და მომავალი პროფესიაც გარემონტირდება. პროექტი აღზრდის საბავშვო უნივერსიტეტის მიერ გამართულ სტუდენტების და მეცნიერებების მიმი

